

Ndili pa banja ndi mwamuna wochita zinthu za Bid'ah

Date: Wednesday, Safar 11, 1447 4:22 PM

Views: 20

Category: Bid'ah > Munthu wa Bid'ah > Banja ndi munthu wa Bid'ah

Question

Ndili pa banja ndi mwamuna wochita zinthu za Bid'ah

Answer

Kutamandidwa konse ndi kwa Allāh!

Choyambirira tidziwe kuti Bid'ah ndi chiyani.

Tikabwera pa Sharī'ah, Bid'ah ndi chinthu chomwe chili chokhudza nkhani ya 'ibādah imene Allāh pamodzi ndi Mtumiki Wake (ﷺ) sadatilamule. Ntchitoyi imachitidwa ndi chiyembekezo choti munthu apeza malipro kuchokera kwa Allāh.

Adayankhula Imām Ash-Shātwibī kuti:[1]

َقِرْطَلٌ وَبَاشُتْ أَنَّ يَنْعِي أَنْ يَعْرِشُ لَهُ مَنْ يَدْلِي فِي قِرْطَلٍ عَدْبَلٍ
دَصْقُي أَمْ أَهْلَكْ لَعْنَوْلَسْ لَابْ دَصْقُي ، كَلَذْكَةَ قِرْطَلٍ يَفْنُوكَتْ نَأْرِيَغْ نَمَّ يَعْرِشُ لَهُ
يَعْرِشُ لَهُ قِرْطَلَابْ .

Bid'ah ndi chinthu chatsopano chimene chabweretsedwa mu chipembedzo, chomwe chimafanana ndi Sharī'ah; chimene kuyandikira kwa Allāh kumachitidwa (kudzera mu icho) koma chimakhala chopanda potsamira (umboni) kuchokera mu Njira ya Sharī'ah.

Chachiwiri ndi kudziwa magulu a Bid'ah.

Bid'ah ili pawiri: Bid'ah yaikulu yomwe mkgati mwake muli Shirk komanso kutsutsana kwambiri ndi chiphunzitso cha Mtumiki wa Allāh (ﷺ). Monga omwe amapempha mizimu amachita Bid'ah yaikulu; amene amaika zithumwa mnyumba; omwe ameonjezera zinthu zina pamwamba pa zimene Allāh ndi Mtumiki Wake (ﷺ) adakhazikitsa ngati kuswali Jumu'ah kenako ndi kudzaswali Dhruh; omwe amapungula zina mu ntchito zokhazikitsidwa mu Chisilamumu monga kuvala hijab yosakwanira pomaonetza zigawo zina za thupi kapena maonekedwe a thupilo chifukwa cha kuthina kwa chovala; ngakhalenso omwe amakana zilamulo za Allāh ndi Mtumiki Wake (ﷺ) ndi

kutenga maganizo a ena ngati omwe amakana mkazi kuti sangazinge nyama. Bid'ah yaikulu imeneyi imamutulutsa munthu mu Chisilamu ngati akuichita mozindikira.

Ndiye pali Bid'ah yaing'ono imene mkatı mwake mulibe Shirk iliyonse komanso siitsutsana kwambiri ndi ziphunzitso za Mtumiki wa Allāh (ﷺ). Monga, kupuputa ku nkhopo pambuyo pomaliza Swalāh; kukweza manja popanga du'ā pambuyo pa Swalāh; kapena kunena kuti "fī amanillāh mukamasiyana wina ndi mnzake."

Tikaiona Bid'ah, chimene imatanthauza nchakuti: chisilamu ndi chosakwanira mpaka titapanga izi. Pomwe Allāh adachikwanirtsa kale Chisilamuchi Mtumiki Wake (ﷺ) asanamwalire. Ichi ndi chifukwa chake Allāh samalandira ntchito za munthu wa Bid'ah, monga momwe akuyankhulira Hishām Ibn Hassān adati:[2]

آل و، ةَرْمُع آل و، ةَدَوْج آل و، ةَاجَح آل و، ةَاكَز آل و، ةَآلَص آل و، ةَمَّاِيِّصَّةَ عَدَب بَحَاصَ نَمْ هَلَلْ لَبْقَيَ آل
بَهَقَ دَصَّ.

Allāh salandira kuchokera kwa munthu wa Bid'ah kusala kwake, swalāh yake, zakāh yake, Hajj yake, Jihad yake, 'Umrah yake komanso swadaqah yake.

Ma Swahābah adali akumawachenjeza ophunzira awo zokhudzanso Bid'ah.
Akuyankhula Abū Wā'il kuti:[3]

لَهْ ِوبَأَحْصَأَلَّا قُمْثَرَخْآلَا يَلَعَّ أَمْهَدَحْأَعْضَوَفَنِيَرَجَحَدَحْهَنَأْ إِنَّمَيْلَإِنْبَةَفَيْدَحْنَعْ
رَوْنَلَإِنْمَأْمَهَنْيَبَيَرَنَأَمَهَلَلَدَبَعَأَبَأَأَيْ :اُولَأَقَ؟رَوْنَلَإِنْمَنِيَرَجَحَلَإِنْيَدَهَنْيَبَأَمَنْوَرَتْ
أَمَرْدَقَآلَإِقَحَلَإِنْمَيَرَيَآلَيَّتَحْعَدَبَلَأَنَرَهَطَتَلَوَدَيَبَيَسْفَنَيَدَلَأَوَلَأَقَ،آلَيَلَقَآلَإِ
ءُيَيَشَأَهَنَمَكُرُوتَأَذِيَّتَحْعَدَبَلَأَنَوْشَفَتَلَهَلَلَأَوَرَوْنَلَإِنْمَنِيَرَجَحَلَإِنْيَدَهَنْيَبَأَمَنْوَرَتْ
ءُيَسْلَإِتَكُرُوتَ:اُولَأَقَ

Hudhayfah Ibn Yamān adatenga miyala iwiri ndipo adatsamiridwa mwala wina pamwamba pa mwala unzake kenako adati kwa ophunzira ake: "Kodi mukuonapo kuwala pakati pa miyala iwiriyyi?" Iwo adati: "Eh iwe Abū Abdur-Rahmān! Sitikuonapo pakati pa miyala iwiriyo kupatula kuwala kochepa kwambiri." Iye adati: "Ndikulumbira mwa Yemwe mzimu wanga uli M'Dzanja Lake! Idzaonekera poyerā Bid'ah mpaka simudzaona kuchokera mu Chilungamo (Sunnah) kupatulapo ngati m'mene mwakwanirtsira kuona kuwala komwe kuli pakati pa miyala iwiriyyi. Ndikulumbira mwa Allāh! Idzafalikira Bid'ah mpaka zidzafika poti ngati wina angadzaisiye imodzi mu ntchito za Bid'ah, zidzayankhulidwa kuti: Wasiya Sunnah."

Anthus ochita Bid'ah ndi adani a Allāh pamodzi ndi Mtumiki Wake (ﷺ) malinga ndi m'mene akuyankhulira Anas Ibn Mālik kuti Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adati:[4]

﴿نَإِنْ لَّا هُوَ لَكَ بِحَاسِبٍ وَّلَمْ يَجِدْ لَكَ شَفِيلًا﴾

Ndithudi Allāh amatseka kulapa kwa munthu aliyense wa Bid'ah (mu nthawi yomwe akuchita Bid'ah yakeyo).

Ayyūb As-Sakhiyānī adati:[5]

﴿أَمْ دَرْزًا مَادِرْجَةً دَرْجَةً نَمَادِرْجَةً إِنَّمَا دَرْجَاتُهُنَّا مَدَرِّجَاتٌ﴾

Samachulukitsa munthu wa Bid'ah kuchilimika kwambiri (mu Bid'ah yake), kupatula kuti amaonjezera kutalikirana kwambiri ndi Allāh.

Pa chifukwa ichi, mkazi kukwatiwana ndi mwamuna wa Bid'ah ndi zinthu zoletsedwa; komanso mwamuna kukwatira mkazi wa Bid'ah ndi zoletsedwa. Izi zili choncho potengera ndi ma ahādīth amene Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adaunikiramo za munthu woyenerera kukhala naye pa banja.

Mu kuyankhula kwake Thawbān, iye adati Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adatiuza kuti:[6]

﴿يَرْجِعُونَ كَذَّابًا حَمْوَدَةً وَرَجْحَةً تَرْكَلَةً أَرْمَلَةً﴾

“M'modzi wa inu apeze mkazi wokhulupirira amene angamuthandize iye ku za moyo womwe uli mkudza.”

Palibe mwamuna amene ali ndi mkazi wochita za Bid'ah ndi kukhala wothandizidwa ku zinthu za ku Ākhirah. Chifukwa mkazi wa Bid'ah zochita zake zimakhala zosemphana ndi moyo umene uli mkudza. Iye samamuthandiza mwamuna wake pa zabwino ndipo samamuletsa ku zoipa.

Womuyang'anira mkazi (walī) akuyenera kupeza kapena kuvomera mwamuna wodziwa bwino chipembedzo chake komanso wotsatira, tsiku ndi tsiku, malamulo a chisilamu (Sharī'ah). Yemwe sakwaniritsa zomwe walamulidwa ndi Allāh ndi zosavuta kwa iye kusakwaniritsanso zofuna za ena. Wokhulupirira weniweni sapondereza mkazi wake komanso samuchitira nkhanza mkaziyo mu njira ina iliyonse ndipo samamukokera ku Bid'ah.

Abū Hurayrah akufotokoza kuti Mtumiki wa Allāh (ﷺ) adati:[7]

﴿رَأَلَ رَأْلَانِي فَنَتَفْتَنُ كَتْنَافَتْسَلَيْهُ فَرَقْعَنَدَوْهَرَقْعَنَدَنَوْصَرَنَدَنَمْكَاتَأَذِيْضَيَرَعَ﴾

Akakufikirani mwamuna amene ali ndi khalidwe labwino komanso ochilimika pa chipembedzo chake, mukwatitseni (kwa ana anu aakazi); chifukwa ngati simuchita zimenezo, padzakhala mayesero pa dziko komanso uchimo udzachuluka.

Mwamuna wodziwa bwino chipembedzo chake ndi amene amakonza banja lake kuti liyende molingana ndi chiphunzitso cha Qur'ān komanso Sunnah osati maganizo ake kapena za agogo ake. Amamuletsa mkazi wake kuchita zinthu zosemphana ndi Shari'ah ndipo salola kuti zilakolako za mkaziyo zikhale pamwamba pa Shari'ah. Iye amakhala mtsogoleri weniweni.

Pa chifukwa ichi, Al-Fudhwayl Ibn 'Iyādh adati:[8]

أَهْمَحْ رَعَ طَقْ دُقْ فَعَدْتُ بِمُهَاجَرَةٍ وَزَنْمَوْ.

Ndipo aliyense amene wakwatitsa mwana wake wa mkazi kwa mwamuna wa Bid'ah, ameneyo wadula ubale ndi mwanayo.

Mwamuna ameneyo muchenjezeni kuti asiye Bid'ah. Ndipo ngati sakufuna kusiya, auzeni anthu ena amuunikire za kuopsa kwa Bid'ah. Akakanika kusiya, zabwino zake ndi kumuaza kuti akusiyeni banja chifukwa pamenepo zikhala zoletsedwa kwa inu kukhala mu banja ndi mwamuna wotereyu.

Allāh ndiye Mwini kuzindikira.

[1] Al-I'tiswām li Ash-Shātwibī, Vol. 1, tsamba 47

[2] Al-Bid' wan Nahy 'anha, tsamba 62, hadīth #68

[3] Al-Bid' wan Nahy 'anha, tsamba 144, hadīth #151

[4] Al-Mu'jamal Awsat, #4202; Swahīh At-Targhīb wa At-Tarhīb, #54

[5] Al-Bid' wan Nahy 'anha, tsamba 62, hadīth #67

[6] Sunan Ibn Mājah, #1856

[7] Sunan Ibn Mājah, #1967

[8] Sharh As-Sunnah lil Barbahārī, #137